

Naročnina

znaša letno 30 Din, polletno 15 Din,
— za inozemstvo letno 60 Din.

Posamezna šte. 1 Din.

UREDNIŠTVO — UPRAVA:
pri g. Jos. Benko v M. Soboti.
telefon številka 8.

Štev. rač. poštne hran. 12.549

Izhaja vsako nedeljo.

MURSKA KRAJINA

Tednik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Cena oglasov

Na oglasni strani: cela stran 800
Din, pol strani 400 Din. — Cena
malim oglasom do 30 besed 15 Din,
vsaka beseda več 1 Din. — Med
tekstom vsaki oglas 15% dražji.
Pri večkratnem oglaševanju popust

UREDNIŠTVO in UPRAVA
v Murski Soboti.

Rokopisi se ne vračajo.

V. LETO

Murska Sobota, 8. novembra 1936.

ŠTEV. 45

Pravilnik k uredbi o likvidaciji kmečkih dolgov

Objavljen je bil pravilnik za izvajanje uredbe o likvidaciji kmečkih dolgov. Njegove najvažnejše določbe so:

Uredba se nanaša na vse kmečke dolgove, ki so nastali pred 20. aprilom 1932. Pod dolgom je razumeti tudi vse stranske obveznosti, ki izvirajo iz te obveze. Uredba velja za vse kmete, ki so bili kmetje takrat, ko so se zadolžili, in dne 26. septembra t. l., ko je stopila uredba v veljavo. Uredba velja torej tudi za onega, ki je morda po 26. septembru prenehal biti kmet. Enako velja za one, ki so po prejšnjih uredbah zaščito izgubili, a so jo po novi zopet pridobili, razen ako so zaščito izgubili zaradi zlonamernega oškodovanja upnikov.

Kdo je kmet

Kmet je oseba, ki ji je kmetijstvo glavni poklic. V vsakem primeru pa se smatra pri trgovcih in obrtnikih (z izjemo malih vaških trgovcev in obrtnikov), pri industrijih, aktivnih in upokojenih uradnikih, duhovnikih, advokatih, zdravnikih, inženjerjih, notarjih, lekarnarjih, in pri sličnih poklicih, da jim je ta poklic glavni poklic. Če kmet del svojega posestva daje v zakup, se smatra za kmeta po uredbi le tedaj, če daje v zakup manj od polovice posestva. Izjema velja le, ako zaradi bolezni ali drugih sličnih razlogov ne more sam obdelovati zemlje, ali če je posestvo last nedoletnih otrok.

Kmet je zaščiten, ako so njegovi obdavčeni dohodki večji od kmetijstva kakor od drugih gospodarskih panog. Odločilna torej ni višina davkov, marveč višina dohodkov, od katerih se davki plačujejo. Kot orna zemlja se smatrajo njive, vrtovi, sadovnjaki, vinogradi, travniki, in vsa ostala zemljišča, ki bi se lahko obdelovala, čeprav se morda ne obdelujejo. Stalni pašniki se ne smatrajo za orno zemljo. Merodajne so površine v državnem katastru, če pa bi se kataster v tem ali onem primeru morda ne skladal z dejanskim položajem, bo izvršila občinska uprava korekturo na zahtevo interesenta.

Kateri dolgovi spadajo pod zaščito

Uredba se nanaša samo na one kmečke obveznosti, ki se glase na denar. Ako se terjatev glasi na zlato ali na tuj denar, se po dnevnem tečaju preračuna v dinarje.

Ako je dolжник v svrhu zagotovitve svojega plačila izvršil prenos kake

nepremičnine na upnika, lahko sodišče na njegovo zahtevo razveljavi ta prenos, če se nepremičnina še nahaja v posesti upnika ali njegovih dedičev in če njegova pogodbeni pravica do vračila posestva še ni ugasnila do 20. aprila 1932.

Znižanje dolga in druge olajšave po uredbi veljajo tudi za poroke, enako kakor za glavnega dolžnika in to tudi v primeru, ako porok ni kmet. V uredbi določeni roki za odplačevanje dolga začno za poroka teči od trenutka, ko upnik od njega zahteva plačilo. Kar velja za poroka, velja tudi za takozvanega solidarnega dolžnika.

Pri zadrugah z neomejeno zavezo, ki so pod zaščito, se jamstvo združnikov omeji na desetkratni združni delež in na najvišji znesek 1000 Din.

Po uredbi niso zaščiteni oni dolgovi, ki so kriti z ročno zastavo. Za take se smatra tudi vinkulacija hranilne knjižice in dolg po tekočem računu z ročno zastavo. Ne smatrajo pa se kot ročna zastava predmeti, ki so bili na dan uveljavljanja uredbe slučajno v rokah upnika.

Ugotovitev višine dolga

Čl. 4 uredbe določa, da se do 20. aprila neplačane obresti prištejejo glavnici in je tako ugotovljeni znesek osnova za znižanje dolga. Pravilnik pojasnjuje, da se odplačila glavnice izvršena do dneva uveljavljanja uredbe, odštejejo od glavnice pred zmanjšanjem. Obresti do 20. aprila 1932 se vračunajo tako, da z vsemi vzporednimi plačili in stroški ne presegajo 120% na leto. Obresti od 20. aprila 1932 do 15. novembra 1936. odnosno pri denarnih zavodih do 1. novembra 1936. se obračunajo od nezmanjšane glavnice. Hipotekarno zavarovanje ostane v polni veljavi, če ne presega zneska zmanjšane dolga, kolikor pa ta znesek presega, se črta.

Določba uredbe, da velja zaščita le za posestva, ki ne presegajo 50 ha orne zemlje, se ima razumeti tako, da velja zaščita tudi še za posestvo s točno 50 ha orne zemlje.

Dolgovi pri denarnih zavodih

V uredbi določeni rok treh mesecev, v katerem morajo denarni zavodi izročiti Privilegirani agrarni banki upniške listine, pričinja teči od dne uveljavljanja tega pravilnika. Zavodi bodo izročili banki seznam dolžnikov, skaterimi so doslej postopali kot z zaščitenimi pa tudi seznam dolžnikov,

ki doslej niso bili zaščiteni, a so zaščito prejeli po novi uredbi. Za vse dolžnike morajo denarni zavodi priložiti potrdila pristojnih občinskih uprav, da so kmetje v smislu uredbe. Denarni zavodi lahko izročijo PAB upniške listine tudi po preteku trimesečnega roka od dolžnika, ki je naknadno predložil potrdilo ali sodno rešitev, pa je kmet v smislu uredbe.

V času od uveljavljanja uredbe do izročitve seznamov in listin Privilegirani agrarni banki vršijo denarni zavodi za račun Privilegirane agrarne banke vse neodložljive posle, kakor dohodke in izdatke v zvezi s temi terjatvami. Sprejete vsote denarja so denarni zavodi dolžni takoj dostaviti PAB.

Obresti na terjatve po tekočih računih tečejo denarnim zavodom od 16. novembra tega leta.

Dolžniki, ki imajo več nego 25.000 Din dolga, morajo v dveh mesecih mesecih po razglasitvi tega pravilnika vložiti prošnjo na sresko sodišče za znižanje dolga v smislu uredbe. Zadrževane priloge lahko predložijo kasneje.

Odplačilni načrt

Čl. 28 uredbe določa, da morajo kmetje znižane dolgove odplačati Privilegirani agrarni banki s 4 5/10% obresti v 12 enakih letnih obrokih. Pravilnik vsebuje odplačilni načrt, po katerem znaša letna anuiteta, ki jo je treba plačati vsakega 1. novembra, 1060 Din od vsakih 100 Din dolga, le prvi dve leti 1050 Din.

Plačilo prvega obroka

V roku 20 dni od objave tega pravilnika morajo denarni zavodi pozvati vse svoje dolžnike, ki so doslej uživali zaščito, razen one, za katere imajo podatke, da niso kmetje v smislu uredbe o likvidaciji kmečkih dolgov, da pod pretnjo sankcij iz čl. 48 uredbe (prisilna izterjava) takoj in neposredno dostavijo Priv. agrarni banki prvo anuiteto v smislu uredbe. Isti poziv morajo denarni zavodi poslati tudi onim dolžnikom, ki doslej niso imeli zaščite, o katerih pa imajo podatke, da izpolnjujejo pogoje o zaščiti.

Denarni zavodi morajo takoj dostaviti PAB seznam vseh tako pozvanih dolžnikov skupaj s kopijo poziva in skupaj z začasnim izračunom prve anuitete, ki ga prav tako pošljejo dolžniku. Na osnovi teh podatkov bo PAB, če ji dolžniki ne bodo pravočasno plačali dolžnih zneskov, zahtevala izterjavo teh zneskov z eksekucijo preko davčnih uprav. Davčna uprava izvrši izvršbo na premoženje dolžnika, če pa ta izvršba ne da zadovoljivega

uspeha, izvrši izvršbo za plačilo vsega ostanka v smislu čl. 48 uredbe na dolžnikove nepremičnine.

Čl. 48 uredbe določa, da privatni upnik lahko zahteva plačilo celotnega ostanka dolga po redni sodni poti, če dolжник ne plača dospelega obroka. Pravilnik sedaj pojasnjuje, da mora upnik najprej pisмено opozoriti dolžnika in mu pustiti za plačilo zapadlega zakasnelega obroka rok 15 dni.

Cenitev imovine dolžnikov

Člen 24. uredbe o likvidaciji kmečkih dolgov določa, da se dolg kmeta denarnim zavodom, ki presega 25.000 Din zniža individualno do največ 30%, pri čemer se oceni razmere dolga in imovinskega stanja vsakega posameznega dolžnika; če ves neznižani dolg denarnim zavodom in privatnikom presega 50 procentov vrednosti kmetove imovine, sme kmet zahtevati znižanje dolga do 50 procentov. Glede na te določbe uredbe je kmetijski minister v sporazumu s finančnim, pravosodnim in trgovinskim ministrom izdal pravilnik o cenitvi zemljišča in imovine kmečkih dolžnikov.

Ta pravilnik določa, da ugotavlja vrednost zemljišča, ki ima čisti katastrski dohodek, sresko sodišče; vrednost zgradb, stavbišč, strojev, orodja, mlinov, sušilnic in slično, nadalje živine in kmetijskih proizvodov pa ocenjuje na zahtevo sreskega sodišča posebna komisija. V to komisijo imenuje občinski odbor dva člana, tretjega kot predsednika pa upravno oblastvo I. stopnje iz vrst prebivalcev dotične občine. Člani komisije ne morejo biti upniki ali dolžniki po uredbi o likvidaciji kmečkih dolgov. Vrednost ostale imovine dolžnika ugotavlja sresko sodišče po izven spornem postopku.

Vrednost zemljišča se ugotavlja tako, da se skupni katastrski čisti dohodek pomnoži z 12. Katastrski čisti dohodek je oni dohodek, ki je ugotovljen po predpisih člena 20. in 21. zakona o neposrednih davkih ne glede na zmanjšanja v poznejših finančnih zakonih.

POLITIKA

Predsednik italijanske vlade

Mussolini je na zborovanju fašistov v Milanu imel važen političen govor, v katerem je glede na našo državo dejal sledeče: Četrta dežela, ki je Italiji sosed, je Jugoslavija. V zadnjem času se je ozračje med obema državama temeljito izpremenilo. Spominjati se boste, da sem pred dvema letoma na tem mestu jasno podčrtal možnost pristranskih prijateljskih stikov med obe-

ma državama. Ponavljam danes to misel in izjavljam, da obstoje sedaj vsi potrebni in zadostni pogoji, moralni, politični kakor gospodarski, da postavimo resnično in konkretno prijateljstvo med obema državama na nove osnove."

Vodja bivše zemljoradniške stranke Joca Jovanović se je vrnil z Dunaja, kjer je bil na zdravljenju. S tem je bila omogočena že dolgo predvidena seja šefov združene opozicije, ki se je pred dnevi vršila v Beogradu v Davidovičevem stanovanju. Razpravljali so o splošnem političnem položaju in poleg drugega o skupnem nastopu svojih pristašev pri občinskih volitvah v drinski, dunavski in vardarski banovini.

Za občinske volitve, ki bodo to nedeljo v drinski banovini, je bilo do sedaj vloženih 656 kandidatnih list, od tega 426 list JRZ, dočim odpadejo ostale liste na opozicijske skupine.

Romunski kralj Karol je v spremstvu prestolonaslednika Mihaela in svojega zunanjega ministra obiskal prejšnji teden češkoslovaško prestolnico Prago, kjer so mu pripravili nad vse pristrčen sprejem. Ta obisk pa je bil tudi političnega značaja in manifestacija nerazdružnosti in globokih vezí, ki obstojajo med državami Male antante.

Načelniki generalnih štabov Male antante in Balkanske zveze se bodo sestali v Bukarešti. Razpravljali bodo o tesnejšem sodelovanju zavezniških vojsk.

Ministrski predsednik dr. Milan Stojadinović se je mudil pretekli teden v turški prestolnici Ankari. Ob tej priliki je imel važne politične razgovore tudi z predsednikom turške republike Kemalom Atatürk. K temu pristavljajo turški časopisi: „Turčija želi, da bi tudi v bodoče imela za iskrenega zaveznika Jugoslavijo in gotovo je, da bo Kemal Atatürk še z večjo odločnostjo nadaljeval politiko zблиžanja in zavezništva, politiko bratstva, ki jo je uvedel s pokojnim kraljem Aleksandrom Urediteljem.“ Ob svojem odhodu iz Ankare je naš pred-

sednik vlade izjavil: „Turčija za Jugoslavijo ni samo običajna zaveznica, nego tudi iskrena prijateljica.“ Iz teh besed se da sklepati o velikih političnih uspehih, ki jih je dosegel naš predsednik vlade.

Kaj hoče dr. Maček? O tem je govoril eden izmed voditeljev mačkovega gibanja na političnem shodu v Splitu. Med drugimi je rekel tudi sledeče: „Vsa zemlja mora preiti v kmetovo last. Država mora biti kmečka in mora gledati na to, da se bogastvo ne zbira v rokah poedincev,

marveč v rokah vseh. To se bo doseglo po združenem delu Gospodarske sloge.“ Besede so seveda lepe, od teh pa nihče nič nima.

Italjansko časopisje je v zadnjem času zelo prijazno pisalo o naši državi. Glede tega je podal izjavo tudi novi italjanski poslanik na našem dvoru. Povdaril je: „Kar ste čitali v italjanskih listih o odnosih med vašo in mojo državo je izraz mišljenja vsega italjanskega naroda. To je mnenje našega ljudstva in je po tisku prišlo le do svojega javnega izraza.“

K spominom „Novinam“ g. Klekla

Zadnja številka glasila g. Klekla je bila zopet bojno razpoložena. Zopet enkrat so si gospodje zavijali rokave z namenom, da udarijo po g. poslancu Benku. V ta namen je g. župnik v p. objavil neke spomine, ki naj razsvetlijo borbo za popolno gimnazijo. Ali mu je primanjkovalo prostora, ali se pa ne spomni več na vse podrobnosti nazaj, skratka vsa zadeva zveni enostransko, zato mu bo gotovo prav, da njegove spomine malo izpopolnimo.

Leta 1927. je bilo, ko smo še imeli višjo gimnazijo, ki so jo pa pozneje skrčili na račun ostalih slovenskih gimnazij. Ugotavljamo, da sta bila baš v tej dobi na poslanskih mestih g. župnik Klekl in g. Šiftar Geza. V vladi sami, pa so sedeli isti gospodje iz Slovenije kot danes. Takrat je bil na čelu mursko-soboške občine sedanji poslanec g. Benko, ki je ob razsulu naše višje gimnazije napel vse sile, da se vsaj to reši, kar se še rešiti da. In tako je mursko-soboška občina, zavedajoč se svoje dolžnosti, prevzela z velikimi žrtvami vzdrževanje višjih razredov samoupravne gimnazije, s pomočjo takratnih oblastnih odborov. Več kot razumljivo je, da se je takrat začela takoj akcija za zopetno poddržavljenje višje gimnazije, da se odvali breme tukajšnjim davkoplačevalcem. Leta 1929. se je v ta namen podala deputacija v Beograd, ki jo je vodil g. Klekl, z nalogo, da intervenira pri vseh ministrstvih pa tudi pri

takratnem prometnem ministru g. dr. Korošcu, da se nam vrne to, kar se nam je odvzelo po krivici. Že takrat je dobila deputacija obljubo, da se bo zadeva ugodno rešila. Svojevrstno pa je deputacijo sprejel, takratni prosvetni minister g. Maksimović. Iz precejšnje razdalje je poslušal prošnjo prekmurskih odposlancev, in da so bile njegove besede vse prej kot vspodbudne in pristržne, se bo tudi g. Klekl gotovo spominjal. Naslednjega dne pa je g. Klekl nenadoma zbolel in deputacija je ostala brez voditelja, zato je vsa nadaljna pota vodil sedanji poslanec g. Benko ter bil z deputacijo še pri takratnem ministrskem predsedniku in pri notranjem ministru.

G. Klekl je takrat priznal, da se je Prekmurju zgodila velika krivica s tem, da je bila ukinjena soboška višja gimnazija, priznal je tudi, da se je vse to zgodilo brez njegovega privoljenja, a obenem povdaril, da ima zagotovila svojih političnih voditeljev, da se bodo višji razredi v doglednem času zopet poddržavili in to iz drugega vidika, samo da ostanejo druge gimnazije v Sloveniji neokrnjene. Med tem pa so morali soboška občina ter oblastni odbori doprinesiti težke žrtve, da so bili na njihov račun višji razredi dostopni dijaštvu. Neštete intervencije, vloge, protesti i. t. d. so deževali na vse strani, da bi se nam popravila krivica. Ogromne množice ljudstva so ob proslavi 10 letnice osvobojenja Prekmurja

enodušno zahtevale, da se nam vrne popolna gimnazija. Čakali in čakali smo uspehe, a vse zaman! Sedanji poslanec g. Benko je tudi glede tega vprašanja v polni meri izvršil svojo dolžnost in napravil vse, kar je bilo v njegovih močeh. Ob vsaki priliki je zahteval poddržavljenje višjih razredov, ni pa svojih intervencij obešal na veliki zvon. Da so pa bili gospodje, ki so imeli pri tej zadevi prvo in zadnjo besedo gluhi za vsa njegova molodovanja, ni to njegova krivda.

V spomladi se je radi tega obrnil g. poslanec naravnost do ministrskega predsednika g. dr. Milana Stojadinovića. In g. predsednik vlade je spričo devetih drugih slovenskih poslancev trdno obljubil, da bodo višji razredi naše gimnazije z vso sigurnostjo poddržavljani. Jasno pa je in to tudi ugotavljamo, da imajo g. ministri v vladi več moči in večji vpliv na rešitvi tega vprašanja kot g. poslanec Benko. V toliko k pomanjkljivim spominom g. Klekla, kar se tiče gimnazije, v kolikor izvirajo iz naših beležk in spominov. Iz vsega tega mora biti slehernemu razvidno kdo nosi večjo krivdo za ukinitve višjih razredov gimnazije in čigava dolžnost je, da krivico, ki se je storila prekmurškemu ljudstvu, popravi.

DOMAČE VESTI

Murska Sobota:

— **Prireditve „Soče“.** Kakor smo že zadnjič pisali, priredi tuk. emigrantsko društvo „Soča“ dne 14. t. m. spominsko proslavo ob priliki 30 letnice smrti našega velikega pesnika Simona Gregorčiča. Poleg govora o življenju našega pesnika-preroka, bodo na sporedu recitacije njegovih najlepših pesnitev, pevske točke, ki jih bo izvajalo pevsko društvo „Jadran“ iz Maribora ter domači pevci pod vodstvom g. Tuša. Vmes bodo orkestralne točke, h koncu pa zborovska deklamacija pesmi „Soča“. Spored je pester in zanimiv, saj obsega niz naj-

FR. KOVAČEVA:

10

Mati.

Velika še ne odprta škafca, ki so jo baš prinesli s pošte, je zavzemala največ prostora. Vsa nestrpna je Ana Marija odpirala pošiljko. Vrtince, množica kraljevskih cvetov, v vseh barvah... Med cvetjem je bil majhen listič: ... ljubljena Ana Marija...

Mučno je bilo Rihardu Bergerju in sramoval se je svojega skromnega darila. Z težkimi koraki je pristopil učitelj Blezer.

„Kdo ti je poslal cvetje?“

Ana Marija se je smehljala in skrila najdeni listek.

„Moj učitelj petja mi želi prijetne praznike.“

„Kdaj so pa že učitelji pošiljali svojim učencem cvetlice?“

Ana Marija ga je nedolžno pogledala.

„Očka, kaj vendar misliš. On je prijatelj mojega strica in tete in zato je ta pozornost.“ Sunkoma je okrenila glavo in se z vso prijaznostjo obrnila do Bergerja.

„Najlepša hvala za krasno cvetje, gospod Berger.“

Odnosla je lonček s cvetjem v svojo sobico, pustivši vrtince pod božičnim drevesom. Z žarečimi lici pa je prečitala pisanje, nato pa ga je držala nad plamenom sveče, dokler ni od vsega ostal le kupček pepela.

Gospa Margareta je prišla v sobo in s tresočim glasom jo je vprašala: „Otrok moj, ali mi nimaš česa zaupati? Materine oči mnogo vidijo in sreča, ki te je navdala ob pogledu na vrtince mi ni ostala neopazna. Povej mi Ana Marija, v kakšnem odnosu si do moža, ki ti je poslal vrtince?“

Ana Marija se je smehljala in se oklenila matere:

„V nikakem, mamica. Toliko ga cenim kot vse druge ljudi. In sploh, zakaj se toliko skrbiš za mene. Sicer pa mi je on všeč. Moj učitelj petja je, a poleg tega še slaven umetnik ter je silno v mene zaljubljen. To mi je v zabavo... a kaj ti je mamica?“

Gospa Margareta se je sprostila hčerkinih rok in stopila korak nazaj.

Ledeno ji je zarezalo krog srca in bolesten strah jo je dušil v grlu:

„V zabavo ti je? Ana Marija, jaz... Hripavo se je izvilo iz prs žene, nato pa se je gospa Margareta nenadoma obrnila in planila iz sobe, da skrije solze, ki so ji megilile oči.“

Presenečeno je gledala Ana Marija za njo. Kaj je le materi? Kako je vendar težko sprijazniti se z nazeri svojih starišev, se uživati v nje in delati vse tako, da bo njihovim željam všeč. Mistila je na Riharda Bergerja. Mehka sanjava izmučenost je pronicala v njeno dušo. Hrepenenje po miru in samoti se je zbudilo v njej, če se je zmisllila njegovih resnih in tihih oči, ki so jo božale z vso zadušeno iskrenostjo. Pa jo je zopet kakor vihar zajelo poželenje, da bi posvetila svoje življenje umetnosti, ki prinaša s seboj opojnost in pozabljenje, slavo in oboževanje. Veliko in opojno hrepenenje po sreči, po neznani blaženosti je navdalo njeno življenje. Ne-

izprosnjo je bila zasidrana že njena odločitev. Nazaj mora, Beli Hoyerju je dala besedo in je noče prelomiti. On je bil, ki ji je v dušo zasejal vse mamljive slike in zasanjano bodočnost, ki ji je obljubil, da jo dvigne v višave slave in časti, če se zopet povrne k njemu. In to mora, to hoče!

*

Po zasneženih gozdni poti sta proti domu hitela Ana Marija in Rihard Berger. Prve sence nastopajočega mra-ka so hušknile skozi gozd. Veje smere- rek so se upogibale pod belim tovorom. Tesno drug ob drugem in brez besed sta korakala po stezi. Segel je po njeni roki, jo previdno dvignil k svojim ustnicam. Svečano, resno in pobožno jo je poljubil, da se je Ana Marija bolestno in trudno zasmehljala. Pa jo je vprašal:

„Ali si srečna?“

Dolgo, dolgo je molčala, nato pa se je težko izvilo iz nje:

(Se bo nadaljevalo.)

lepših del nesmrtnega poeta ter nudi pogled v globino njegovih velikih ustvaritev. Proslava bo v Sokolskem domu. Začetek ob 20. uri. Prepričani smo, da bo obisk s strani občinstva polnoštevilen, da s tem manifestiramo za našo slovensko misel, ki je baš v Gregorčiču našla svojega velikega glasnika. Naj bo pa tudi ta večer ob naši severni meji tih pozdrav onim v Gregorčičevi domačiji!

— **Osebnost.** Pred dnevi je na zagrebški juridični fakulteti diplomiral tuk. domačin g. Nemec Janez. Znanemu javnemu delavcu naše najiskrenejše čestitke!

— **Premestitev.** Uradnik pri tuk. davčni upravi g. Magišta je bil te dni premeščen k davčni upravi v Radovljico.

— **Vsi sveti.** Ves dan je bilo slabo vreme. Od časa do časa je deževalo kakor da bi nebo plakalo nad ovenčanimi grobovi. Kljub temu pa so množice hitele na božjo njivo, da počaste spomin vseh onih, ki jih je iztrgala usoda iz naših vrst. Kakor vsako leto je tudi letos tuk. šolska mladina lepo okrasila grobove vojnih žrtev. Zadnji dom sokolskih legijonarjev je bil prav tako lepo okrašen in marsikdo je posadil gorečo svečo v razmočeno prst. Mnogo pozornosti so vzbujali novi spomeniki: na grobu blagopokojnega č. g. kanonika Slepca so se zbirali farani k iskreni molitvi, pri gomili tako tragično preminulega šoferja g. Lukašeka, kateremu so poštarji postavili krasen nagrobnik, je marsikdo s solzami v očeh vzbujal spomine na žrtev težkega poklica. Proti običajem prejšnjih let, tokrat ni bilo petja na pokopališču.

— **Uprizoritev igre.** Trgovski sotrudniki v Murski Soboti

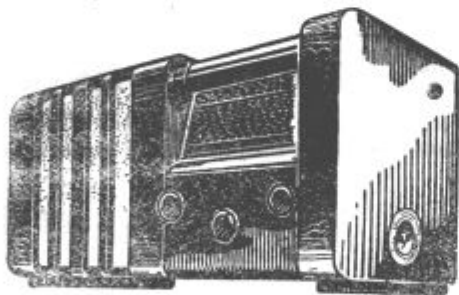
uprizorijo 7. in 8. novembra t. l. v Sokolskem domu veselo igro „Maksel“, burka iz kmetkega življenja. Ker je čisti dobiček namenjen brezposelnim trgovskim pomočnikom, se apelira na vse trgovce in trgovske sotrudnike, da se prireditve v čim večjem številu udeležijo. Predprodaja vstopnic je v trgovini Gašper v M. Soboti.

— „Novine“ od 1. novembra 1936 pišejo pod naslovom „Beltinci“, da je hotel Krono, ki je last gospoda Koblencerja, kupil g. Faflik Alojz, hotelir iz M. Sobote. Kakor smo zvedeli to poročilo ne odgovarja resnici, ker g. Faflik ni kupil omenjenega hotela. G. Faflik še vedno reflektira na občinsko hišo v M. Soboti, ki jo bo preuredil za gostilno in moderno kavarno.

DOPISI:

— **Tišina.** G. Beltrann Franc, ko mandir žand. stanice je po službeni potrebi premeščen v Gor. Radgono. V dobi svojega večletnega službovanja pri nas, si je pridobil, s svojim korektnim in prijaznim postopanjem splošno simpatije naroda. Na novem mestu želimo njemu in družini, mnogo zadovoljstva in uspešnega delovanja. — G. Berginc Francu, ki je premeščen iz G. Radgone na Tišino, izrekamo kot novemu komandirju naše žandarmerijske stanice, dobrodošlico z željo, da bi se med nami dobro počutil in vršil svojo težko službo tako vestno in korektno kakor v G. Radgoni.

Ves svet pričara v Vašo hišo „ORION“ 22

Obroki 5.— Din na dan.
V prvi prekm. strokovni radlodelavnici NEMEC 3.

GASILSTVO:

— **Križevci.** Po težki in mučni bolezni je 27. oktobra 1936 v Križevcih umrl član domače gasilske čete tov. Gergar Imre. Na zadnji poti so ga gasilci in ostali narod častno spremljali. V zadnje slovo mu je ob odprtem grobu spregovoril predsednik čete tov. Džuban Josip nekaj v srce segajočih besed. Slava njemu! Preostalom naše sožalje!

— **Fikšinci.** Naša gasilska četa priredi 8. 11. 1936 v gostilni Gomboc v Fikšincih svoje letno veselico, katere čisti dobiček je namenjen za nabavo gasilskega orodja. Na številno udeležbo sosednih čet in ostalega naroda prosi odbor.

— **Zenkovci.** Naši gasilci se le redko kedaj odločijo za prireditev veselice. Tokrat jih sili potreba nabave gas. cevi, ki jih iz lastnih sredstev nemorejo nabaviti. Odločili so se, da priredijo 15. 11. 1936 v gostilni Vukan Marije domačo zabavo v upanju, da jim bo toliko dohodkov prinesla, da bodo lahko nabavili potrebne cevi, radi česar prosijo cenjeno občinstvo za čim večjo udeležbo.

SOKOL

Redna seja uprave Sokolskega društva Murska Sobota bo v sredo dne 11. XI. 1936 ob 20. uri v Sokolskem domu.

Vse edinice Prekm. okrožja pozivamo, da pošiljajo mesečna poročila le potom okrožja.

Zdravo!

LOVSTVO

Lovsko društvo v M. Soboti naznanja vsem članom, zlasti društvenim odbornikom in zaupnikom, da ima lovski zakon z vsemi formularji in razlagami v večjem številu v zalogi. Z vsebino zakona in razlagami je neobhodno potrebno, da se vsaki lovec spozna, radi česar priporočamo nabavo tega zakona. Zakon je krasno vezan in stane 84 Din.

Zdravstvo

Dr. Gregorc Albin,
zdravstveni svetnik.

O otroški ohromelosti

Zadnja leta se večkrat pojavljajo tudi v dnevnem časopisju poljudni članki in razprave o nevarni nalezljivi bolezni otroški ohromelosti ali otroški paralizi, ki jo zdravniki imenujejo poliomyelitis. Bolezen se je namreč v zadnjih letih pojavila v raznih deželah v večjih epidemijah. Lani so bile večje epidemije te bolezni v Nemčiji, na Madjarskem in v Romuniji, letos pa je bila velika epidemija v Avstriji in sicer največ ravno v okrajih, ki mejijo na našo državo. Iz Avstrije se je zanesla bolezen tudi v naš obmejni kraj Gerlinci, kjer sta bila izsledena dva slučaja bolezni pri otrocih v prvih letih starosti. Sebe in svoje moremo proti nalezljivi bolezni varovati le, ako bolezen poznamo, ako vemo, na kakšen način se bolezen razširja. Zato je potrebno, da prebivalstvo to bolezen pozna.

Bolezen se imenuje otroška ohromelost, ker povzroča omahla ohromenja rok, nog ali trupa. Ta ohromenja ostanejo mnogokrat skozi celo življenje in napravijo tako bolnika za težkega pohabljenca. Predvsem so tej bolezni podvrženi otroci v prvih letih starosti — zato otroška ohromelost ali paraliza; vendar tudi odrasli niso pred njo popolnoma obvarovani; bolezen poteka pri odraslih navadno celo mnogo težje in je dostikrat smrtno nevarna.

Otroška ohromelost je nalezljiva bolezen, ker jo povzroča zelo majhna klica, ki je šele kratek čas poznana. Ta povzročitelj pride neposredno od bolnega človeka na zdravega in se naseli v nosni in ustni votlini, pride pa tudi v prebavilne organe, ker so ga našli tudi v blatu bolnikov. Prenešati se more tudi z okuženimi predmeti. Okužimo se torej z malimi kapljicami, ki jih izkašlja bolnik ali se razpršujejo iz njegovih ust pri govorjenju in iz nosa pri kihanju. Okužimo pa se tudi s predmeti, ki so prišli v

Pižmovka

(Pižmarka, Bisamratte, Ondatra.)
(Konec.)

Ta gospod se je v kalkulaciji silno zmotil. Koža evropskih pižmovk je veliko slabša, kot ameriških, škoda pa, ki jo pri naj povzročajo, se ne da preceniti.

Pižmovke so se hitro razplodile po celnem Češkem, izpodkopale so marsikateri nasip in jez; od tu so se začele širiti v Nemčijo, katero so že celo preplavile in skozi Avstrije so prišle k nam.

Neki dnevnik je prinesel te dni vest, da so ustrelili pred kratkim 7 kg težko pižmovko ob Bodenskem jezeru. Res lep eksemplar! Škoda, da ni meso užitno radi duha po cibetu (mošum), vsaj za naš okus ne, med tem, ko so ga skoro že izumrli Ameriški Idijanci radi jedli.

Zatiranje pižmovk. V Nemčiji imajo nastavljanje za zatiranje pižmovk posebne lovce, razven tega se daje za vlovljene živali posebne nagrade iz javnih sredstev.

Iz pripovedavanja nekega takega lovca je razvidno, kako se lovi pižmovke z res dobrim uspehom.

Na vse zgodaj se je odpeljal v svoj okoliš, kjer je več ribnikov in malih jezer. Imel je visoke gumijaste čevlje, da je lahko delal v vodi. Slednje pižmovk je hitro našel na bregu ribnika po na sveže obgrizenem bičju in trstiki in blatu, ki ga odlagajo na bregu. Njihovo gnezdo pa je našel še le po eno urnem iskanju, v tega so vodili eden glavni in dva postranska rova, ki imajo vhod pod vodo v različni globini. Glavni vhod je najgloblji, stranska sta pa v precejšnji bližini glavnega, toda že bolj na plitvem.

Pod vodo so le vhod v rove. Rovi sami pa vodijo skozi nasip, ki je že nad vodo do gnezda.

Ko je ta lovec našel naselbino pižmovk, je zamašil stranska vhoda, h glavnemu vhodu pa je položil past. Past je zgrajena iz debele žice (pižmovka namreč pregloda les v najkrajšem času.) Ta past ima obliko podolgovatega zaboja, ki ima na ožji strani, katera se nastavi k vhodu v gnezdo, zaklopnico. Ta zaklopnica je podobna zaklopnici pri zaklopnem gnezdu kokoši. Seveda je tudi ta iz močne žične mreže. Cel breg, kjer je slutil njihovo gnezdo, je preluknjal z dolgo zaostreno železno palico. S tem je pregnal pižmovke iz svojega prebivališča v past. Po dreganju z železno palico v gnezdu so se pokazali v vodi zračni mehurčki, znak, da je bil

lov uspešen. V past je vlovil staro pižmovko z osem mladiči.

V istem okolišu se je pri nekem ribniku zrušil nasip, katerega so spodkopale pižmovke. Lovci, ki je hodil po navidezno še trdnem nasipu, se je nenadoma vgreznil do kolen razrovano zemljo. Naselbino pižmovk so tu hitro našli. Lovili so na isti način, kot je že zgoraj popisano. Lovci je vlovil v past 11 pižmovk, nastavljal pa je potem pred vhod v gnezdo še mrežo, kamor so se vlovile pižmovke, ki niso bile ob času lova doma. V to mrežo je vlovil še 8 komadov. Ta lovec je vlovil v letu 1929. 1600 pižmovk, prejšnje leto pa celo 200 komadov.

Pižmovke se znajo v nevarnosti hrabro braniti in so lahko s svojimi ostrimi zobmi tudi nevarne. Zato moramo biti pri lovu zelo previdni.

dotiko z bolnikom, ker je znano, da se nahaja povzročitelj bolezni povsod v bližnji okolici bolnika. S prahom, ki je na tleh in na predmetih v okolici bolnika, se dvignejo v zrak tudi klice in ako tak zrak vdihavamo, se lahko okužimo. Iz načina prenašanja in razširjanja bolezni je razvidno, da mora biti vsak bolnik popolnoma ločen od zdrave okolice, kar se da zanesljivo izvršiti samo v bolnici; vsa bližnja okolica in predmeti, s katerimi je prišel bolnik v dotiko, pa se morajo sprosti razkuževati. Temeljito končno razkuženje stanovanja mora izvršiti desinfektor po oddaji bolnika v bolnico ali po popolnem ozdravljenju, ko oboleli ni več nosilec kužnih klic. (Se bo nadaljevalo.)

Na pravni fakulteti zagrebške univerze je diplomiral znani sportnik, popularen Cani gospod Nemec Janez, načelnik nogometne sekcije SK Mure. Iskreno čestitamo.

(Obenem izražamo vročo željo, da bi se mu posrečilo privedi naše simpatično nogometno moštvo v prvi razred, kamor po svojem znanju vsekakor pripada, kajti — žalibog — je za to potrebno večkrat juristična spretnost)

Veselični odsek SK Mure.

Kdo se ne bi spomnil dobro uspešnih čajank SK Mure lanskega leta! V slabem, deževnem vremenu so takorekoč edino razvedrilo, kjer se lahko vsak — tudi nečlan Mure — dobro zabava. Na splošno željo bo prva čajanka v nedeljo, dne 8. novembra 1936 popoldne ob 1/2 5 uri v restavracijski ogorani hotela Krona. Vabljeni vsi.

Smučarska sekcija SK Mure.

Z nujno pripravo vsakega smučarja za nastopajočo sezono — s smučarsko gimnastiko — bodo Muraši pričeli v sredo, dne 11. novembra 1936 zvečer ob 8. uri v dvorani stare kavarne. Vsem, ki goje smučarski sport, je gimnastika v predsezoni dober del uspeha pozneje v terenu, na dillah. Vse vas torej, ki že težko čakate snega in z njim prilike, da s smučmi pohite na bele poljane, vabi smučarska sekcija SK Mure, da posečate in se pridno udeležujete njenih gimnastičnih večerov, ki bodo tedensko dvakrat, sredo in petek zvečer ob 8. uri v dvorani stare kavarne. Tečaj vodi iz prijaznosti znani pionir smučarskega sporta v Prekmurju, odvetnik gospod Koder.

Sabijaška sekcija SK Mure.

Redni treningi se vršijo tedensko dvakrat, v sredo in petek. Nove člane sprejema in daje potrebne informacije g. Šebök Ladislav ali g. Foihsy.

Šahovska sekcija SK Mure.

V svrhu volitev sekcijskega odbora in določitve sestankov bo v ponedeljek, dne 9. novembra 1936 zvečer ob 8. uri sestanek šahistov v kavarni Faflek.

Lahkoatletska sekcija SK Mure.

Na lahkoatletskem mitingu SK Ptuj, dne 8. novembra 1936 nastopi štiričlanska ekipa SK Mure sestojeca od atletov: Tručl. Szilágyi, Čisar in Benko. Odhod v Ptuj z vlakom v nedeljo, dne 8. t. m. ob 5 19. Navedeni atleti naj bodo ob 5 uri jutraj na kolodvoru s kompletno opremo.

Načelnik.

Nogomet.

LNP je kakor znano na protest Gradjanskega razveljavil prv. tekme Lendava: Slavija, Slavija: Drava in Slavija: Gradjanski ter odredil, da se morajo te tekme ponoviti. Na konferenci prizadetih klubov dne 25. oktobra v Ptuj je bila soglasno sprejeta resolucija, ki je bila odposlana LNP-u in v kateri se izrekajo klubi proti sodelovanju Slavije v letošnjem prv. tekmovalju, češ da Slavija ob pričetku prvenstvenih tekmovalj ni bila sprejeta za rednega člana JNS-a. Mura je v sedanjih dobrih formi siguran favorit morebitne prv. tekme s Slavijo in se je priključila — kakor smo zvedeli — h gornji resoluciji zgolj iz solidarnosti, vendar ne moremo zamolati ogorčenosti, zakaj se morajo važne prvenstvene tekme odigrati v pozno jesenskem vremenu v mesecu novembru ali decembru, ko so igrišča vsled slabega vremena brez publike in radi deževja, blatnega terena za regularno tekmo skoro nesposobna. Klubi na deželi močno čutijo gospodarsko krizo, nekateri se morajo naslanjati na privatno in'cijativo in moralno ter materialno podporo idealnih sportnikov. Nevarnost je, da tudi to pičlo število vnetih sportnikov obrne hrbet nogometu ko vidi pristranost pri zeleni mizi. LNP bi moral — vpoštevajoč finančijelne okolnosti — določiti prv. tekmovalje v jesenski sezoni tako, da bi se iste končale najkasneje do srede oktobra.

LNP skupnemu protestu klubov ni ugodil. Tekma Slavija: Mura bi se morala odigrati 25. oktobra, je pa bila brez tehtnega vzroka in brez sporazuma preložena na poznejši termin. Kot preložena tekma bi se morala odigrati v prvem prostem terminu, torej 8. novembra. Če bi se pa vrstni red določil drugače, bi svetoval Muri, da prepusti tekmo nasprotniku par forfait.

Iz delovanja Združbe trgovcev v Murški Soboti.

Seja uprave in nadzorstva

V ponedeljek, dne 2. novembra 1936 se je vršila seja uprave in nadzorstva Združbe, na kateri je bilo sklenjeno:

Z ozirom na svoječasni sklep združb Ptuj, Ptuj okolica, Ormož, Ljutomer-Radgona, Dolnja Lendava in Murska Sobota, ki je bil sprejet na sestanku, ki se je vršil v Ormožu, kjer se je konstatiralo, da Zveza trgovskih združenj dravske banovine nikakor ne zastopa interesov trgovstva v taki meri, kakor bi to bilo potrebno, da naše združenje izstopi iz Zveze, ta sklep je bil soglasno sprejet na seji uprave in nadzorstva ter se bo radi tega sklical še v teku letošnjega leta izredni občni zbor.

V ponedeljek, dne 16. novembra 1936 se skliče ustanovni občni

zbor za ustanovitev gospodarskega predstavništva vseh gospodarskih korporacij, t. j. trgovcev, obrtnikov, gostilničarjev in industrijcev za sreze M. Sobota, Lendava in Ljutomer-Rodgona, eventuelno tudi Ormož in Ptuj.

Predsednik g. Čeh je poročal na tej seji tudi o poteku predpriprav za kandidacijo za volitve v Zbornico za trgovino obrt in industrijo, ter da je tu prišlo med strankami do sporazuma, tako da bo lista sestavljena sledeče: da pride v trgovski odsek 6 pristašev JNS in 6 pristašev JRZ gg. Jelačin Ivan in Kavčič Josip iz Ljubljane ter še dva nevtralca. Ker sta v trgovskem odseku le dve volišči, t. j. ena za Ljubljano mesto in druga za ostali del Slovenije, tako M. Sobota ne more postaviti svoje kandidatne liste, kakor je to pri obrtnikih, ki imajo svoje volišče v M. Soboti in si lahko postavijo sami svojo kandidatno listo, tako izmed trgovcev iz sreza M. Sobota in Lendava najbrž nikdo ne pride v bodoči zbornični sosvet, ker bi po volilni uredbi trgovci iz Ljubljane sicer imeli pravico samo na dve mesti. Raditega kandidirajo sedaj Ljubljanski trgovci po ostalih srezih eni kot pristaši JRZ, drugi kot pristaši JNS zopet kot nevtralci na škodo podeželskih trgovcev. Zveza trgovskih združenj tudi tukaj ni storila svoje dolžnosti, da bi postavila sama svojo listo, bodisi po predhodnem sporazumu s strankami, če pa to ni šlo, pa ne oziraje se na delo strank, ter je tukaj zveza zastopala zopet le prvotne interese ljubljanskih tr-

govcev, dočim na podeželje niti mislila ni v tej meri, kakor bi kot taka morala storiti.

Obrtniki in volitve v Zbornico za TOI

Ljubljanski dnevniki prinašajo vest, da je vložena in potrjena od glavnega volilnega odbora za volitve v Zbornico za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani kandidatna lista za 18 volilno okrožje, to je srez Murska Sobota z nosilcem Kavka Karlom, tesarskim mojstrom iz Ljubljane, kar nas je ne malo iznenadilo, ker to, da kandidira kot nosilec en tesarski mojster iz Ljubljane, dokazuje obrtništvu, da isto nima v celem srezu sposobnega človeka za zborničnega svetnika, kar je moralo potrditi še posebej vseh onih 50 obrtnikov, ki so podpisali predlog za kandidata, ker potrebnih je bilo 50 podpisov, kot predlagatelj za nosilca liste. Srez Murska Sobota dobi v Zbornico le 1 člana, a če ne bo tukaj proti kandidatu, bo g. Kavka izvoljen za zborničnega svetnika za dobo 6 let in tako obrtništvu ne bo imelo v tem času nobenega zastopnika v Zbornici. Nam se zdi zelo čudno, da se obrtništvu v M. Soboti ni pobrigalo, da predloži svojo kandidatno listo za volitve, ker smo prepričani, da bi tudi v slučaju, da kandidira kak obrtnik iz Ljubljane, dobil pri glasovanju gotovo večino obrtnikov iz domačih krogov.

URE od Din 30.-

Velika izbira najboljših BUDILJK in preciznih ur, zlatih in srebrnih predmetov. Ure vse pod pismono garancijo od 2-10 let. Popravila ur in zlatnin najboljše in najcenejše edino pri

Dittrich Franjo, M. Sobota.

Kdor želi kupiti AVTO naj kupi voz znamke

ADLER

Najboljši
Najelegantnejši

Najbolj ekonomičen
Najsolidnejši

Zamenjajte V a š zastareli radio aparat

Z NAJNOVEJŠIM IN NAJBOLJŠIM

Dospeli so najnovejši modeli najboljših znamk:

HORNYPHON

KÖRTING - BLAUPUNKT

Najnovejši 3 cevni

Super **HORNYPHON** na baterije

sprejema vse, tudi izven evropske postaje, ter porabi zelo malo toka.

Vse aparate dobite zelo po ceni na male mesečne obroke!

Zahtevajte brezobvezne ponudbe!

Štivan Ernest,

tehnična trgovina

Mursa Sobota.